

Решения за
по-добър живот

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
“ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.”

Европейски съюз
Европейски фонд за
регионално развитие

Дирекция “Кохезионна политика за околна среда”
ope@moew.government.bg

Промяна на ОП “Околна среда 2007 – 2013 г.”

ОП “Околна среда 2007 – 2013 г.” е насочена към реализирането на приоритети, свързани с прилагането на европейското екологично законодателство. Ресурсът е насочен към постигане на изисквания, за изпълнението на които има нужда от значителен финансов ресурс за изграждане на инвестиции с цел осигуряване на базисна инфраструктура. Главната цел по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци” е да подобри управлението на отпадъците в страната в съответствие с определената йерархия за управление на отпадъците, паралелно с подобряване състоянието на почвите и подземните води и намали частта от територията на страната покрита със стари депа за битови отпадъци.

Съгласно чл.40 на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО тя трябва да бъде транспонирана до 12.12.2010г. За превръщането на Европа в „рециклиращо общество”, което се стреми да избягва образуването на отпадъци и ги използва като ресурс, страните-членки следва да подкрепят използването на рециклируеми материали и да положат усилия за отделянето им от общия поток твърди битови отпадъци така че, доколкото е възможно да не бъдат насочвани за депониране или изгаряне. Шестата програма за действие на Общността за околната среда дава приоритет на мерки, насочени към гарантиране разделянето на отпадъците при източника, както и събиране и рециклиране на приоритетните потоци от отпадъци. Съгласно чл. 4 на ДИРЕКТИВА 2008/98/ЕО в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага приоритетен ред по пет степенната скала от йерархията на отпадъците: а) предотвратяване; б) подготовка за повторна употреба; в) рециклиране; г) друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия; и д) обезвреждане.

За постигането на целите, заложи в оперативната програма, индикативните допустими дейности, предвидени в приоритетна ос 2 на ОПОС 2007-2013 г., са следните:

- (1) доизграждане на системи от “поносими” регионални съоръжения/инсталации за обезвреждане на битови отпадъци с достатъчен капацитет за нуждите на страната в 54-те региона за управление на отпадъците (например регионални депа и претоварни станции);
- (2) изграждане на “поносими” съоръжения за предварително третиране, включително за компостиране, сортиране и сепариране на отпадъци, едновременно с въвеждането в експлоатация на новоизграждащите се регионални депа за битови отпадъци;
- (3) изграждане на центрове за рециклиране на отпадъци едновременно с въвеждането в експлоатация на новоизграждащите се регионални депа за битови отпадъци;

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007 - 2013

Този документ е разработен във връзка с оперативна програма
“Околна среда 2007 – 2013 г.”, съфинансирана от Европейския
фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на ЕС.

Министерство
на околната среда и водите

- (4) изграждане на инсталации за оползотворяване на отделените газови емисии (метан) от депата за битови отпадъци чрез производство на електрическа енергия;
- (5) изграждане на регионални съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаването на сгради;
- (6) поетапно прекратяване на експлоатацията и последваща рекултивация и закриване на съществуващи депа за битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на нормативната уредба и съвременните технически стандарти. Тяхното закриване в общините от даден регион ще бъде съобразено с въвеждането в експлоатация на съответното ново регионално съоръжение/ инсталация за обезвреждане на битови отпадъци;
- (7) разработване/преглед и актуализация на регионални/общински планове за управление на отпадъците;
- (8) подготовка на инвестиционни проекти за последващо финансиране в рамките на приоритетна ос 2 от оперативна програма “Околна среда 2007–2013 г.”.

Предвид ограничения финансов ресурс, с Механизма за развитие на инфраструктурата за управление на отпадъци с подкрепата на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.”, допустимите дейности бяха конкретизирани и фокусирани за изграждане на регионалните системи за управление на отпадъците с цел завършване на мрежата от регионални системи за обезвреждане на цялото количество отпадъци в страната и гарантиране на базисната инфраструктура. Дейностите, които се финансират по проекти, са:

- Изграждане на 1-ви етап на регионалното депо с ограничен капацитет (в общия случай между 5 и 7 години). Размерът и обхватът на първия етап се определя с прединвестиционното проучване и проекта на депото;
- Изграждане на съоръжения за предварително третиране, гарантиращи сепарирането на горимата и рециклируемата компонента на отпадъците, постъпващи на депото;
- Изграждане на съоръжения за компостиране; както и, където е целесъобразно, изграждане на инсталации за рециклиране на строителни отпадъци, отпадъци от разрушаване на сгради и едрогабаритни отпадъци и „центрове за рециклиране” (площадки за приемане и временно съхранение на сепарирани рециклируеми отпадъци и опасни отпадъци от домакинства) и/или изграждане на съоръжения за механично и биологично третиране с определени параметри;
- Претоварни станции (където има обоснована необходимост), включително съоръжения за предварително третиране и/или компостиране, където е приложимо.

С приемането на ПМС 209 от 20 август 2009 г. дейностите по закриването на общински депа за битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба № 8 от 2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн., ДВ, бр. 83 от 2004 г.; изм., бр. 87 от 2007 г.) се подпомагат от държавния бюджет под формата на субсидии и не са част от дейностите предвидени в Механизма. Съгласно Механизма се прави единствено изключение, в случай че в хода на подготовката на проекта за изграждане на дадена регионална система за управление на отпадъците се докаже че изграждането на новото регионално депо е технически неразривно свързано със закриването на съществуващо депо. Премахването на дейностите по закриване на

старите общински депа от допустимите дейности за финансиране по ОПОС е обосновано с насочване финансирането за изграждане на цялостно функциониращи регионални системи.

В процеса на подготовка на оперативните програми бе договорено част от дейностите свързани с управлението на отпадъците се финансират по схема „Подкрепа за подобряване на жизнената среда чрез организиране на системи за сметосъбиране и сметоизвозване” на Оперативна програма “Регионално развитие 2007 – 2013 г.”. Поради това следвайки изискванията за демаркация между оперативните програми и предотвратяване на двойното финансиране, тези дейности са изключени от ОПОС.

На четвъртото официално заседание на Комитета за наблюдение на Оперативна програма “Регионално развитие 2007 – 2013 г.”, проведено на 30 април 2009 г., бе взето решение да се извърши реалокване на средствата от схема „Подкрепа за подобряване на жизнената среда чрез организиране на системи за сметосъбиране и сметоизвозване”, както и от схемата за подкрепа на дейности в индустриалните и бизнес зони, към схемата за подкрепа прилагането на мерки за енергийна ефективност и внедряване на възобновяеми енергийни източници в образователни институции – общинска собственост.

Това води до нарушаване на допълняемостта между двете оперативни програми, предвид факта, че общините не биха могли да осигурят финансов ресурс за закупуване на такава техника, която се явява съществен елемент от системите за управление на отпадъците.

Освен това, още по време на предварителната оценка на ОП “Околна среда 2007-2013 г.” е отчетена разликата в нивото на достъп до определени основни услуги между селските и градските райони, в това число събирането на отпадъците. Набелязани са слаби страни за решаването на които ще бъде необходим допълнителен финансов ресурс:

- Недобре развити системи за събиране (включително разделно събиране) на отпадъци, тяхното транспортиране и съоръжения за екологосъобразно третиране на отпадъци.
- Недостатъчни мерки за минимизиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъци.
- Отрицателна обществена нагласа по отношение изграждането на съоръжения за оползотворяване на отпадъци.

Следва да се отбележи, че в много случай постигането на целите за рециклиране и целите за намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране е невъзможно без инвестиране в общински системи за разделно събиране и транспортиране на различните отпадъци потоци. В условията на финансова и икономическа криза общините срещат сериозни затруднения да организират такива системи със собствени средства, а липсата им сериозно поставя под съмнение изпълнимостта на прединвестиционните проучвания и избраните сценарии за управление на отпадъците.

Към момента по приоритетна Ос 2 на ОП ”Околна среда 2007-2013 г.” са обявени следните процедури:

1. BG161PO005/09/2.10/01/13 Изграждане на интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община на стойност 256 000 000 лв.

2. BG161PO005/09/2.10/02/14 Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Ботевград на стойност 14 500 000 лв.
3. BG161PO005/09/2.10/03/15 Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Перник на стойност 21 300 000 лв.
4. BG161PO005/09/2.10/04/17 Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Видин на стойност 19 400 000 лв.
5. BG161PO005/10/2.10/05/18 Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Бургас на стойност 40 700 000 лв.
6. BG161PO005/10/2.10/06/21 Изграждане на регионална система за управление на отпадъци в регион Малко Търново на стойност 5 000 000 лв.
7. BG161PO005/10/2.10/07/22 Изграждане на регионални системи за управление на отпадъците в региони: Борово (Бяла, област Русе), Варна, Велико Търново, Габрово, Добрич, Костенец (Самоков), Левски (Никопол), Луковит, Панагюрище, Плевен, Разлог, Стара Загора и Ямбол на стойност 260 000 000 лв.

Отправени са покани до 19 от общо 23 региона за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците, предвидени за финансиране по ОПОС.

Оставащите 4 региона - Пазарджик, Костинброд (претоварна станция Своге), Кочериново и Провадия имат сериозни затруднения при изготвянето на проектите. Въпреки това се надяваме, че общините от горепосочените региони ще положат достатъчно усилия и ще бъде възможно през 2011 г. да получат покани (както е предвидено в проекта на Индикативна годишна работна програма за Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г” за 2011 г.).

На база на гореизложеното и с оглед посрещане предизвикателствата от въвеждането на новата Рамкова директива за отпадъците ДИРЕКТИВА 2008/98/ЕО, решаването на проблемите свързани с набелязаните в SWOT анализ «слаби страни» за целите на Оперативна програма “Околна среда 2007-2013г.”, както и за осигуряване на пълноценното функциониране на системите за управление на отпадъците предлагам да се одобри: *Дейностите по закупуване на съдове за отпадъци и автомобили за транспортирането им (като част от системата за събиране и транспортиране на отпадъците) да се добавят към индикативните типове дейности, заложен в приоритетна ос 2 на ОПОС.*

Промяната следва да се извърши в т. 2.4 „Типология на дейностите, включени в приоритетната ос” на документа Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г.", като дейността бъде включена като подточка 9 на стр. 61.

Включването на горепосочените дейности като допустими за финансиране по ОПОС в голяма степен ще спомогне за изграждането на действащи регионални системи за управление на отпадъците и ще даде възможност на общините от финансираните региони да освободят финансов ресурс за прилагане на т.нар. „меки мерки” (напр. въвеждане на диференцирана „такса битови отпадъци” от общинските съвети), както и ще се отрази благоприятно върху социалната поносимост на въвежданите в експлоатация нови съоръжения. В повечето региони едно от основните условия за гарантирането на ефективно действаща регионална система за управление на отпадъците е подмяна на съдовете за отпадъци и автомобилите за транспортирането им.

Финансирането на инвестиции за събиране и транспортиране на отпадъците ще бъде насочено към изграждане на общински системи за разделно събиране на отпадъци (най-вече биоразградими), както и осигуряване на събиране и транспортиране на отпадъците в общини, където тази дейност се осъществява от общината. По този начин ще се гарантира и поносимостта за населението на изградената регионална система, тъй като няма да се наложи прекомерно и рязко увеличаване на такса битови отпадъци с цел осигуряване на средства за тези разходи.